

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 10. in 25. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Današnji številki smo priložili položnico vsem tistim cenjenim naročnikom, ki še niso lista plačali naprej za leto 1912 in ki pošiljajo navadno naročnino po pošti. — Vljudno prosimo cenjene naročnike, naj bi blagovolili naročnino 2 kroni takoj vposlati. — Nekaterim dolžnikom smo pa v mesecu novembru še posebej po pošti poslali račune in položnice v svrhu takojšnje poravnave zaostale naročnine. Žalibog pa, da so nekateri to našo vljudnost sprejeli kot razžaljenje ter kratkomalo list odpovedali. Mi imamo s položnicami itak stroške, a če jih pošiljamo, storimo s tem le uslugo naročnikom, da jim ni treba za denar še poštnine plačevati, ampak lahko brezplačno naročnino po položnici oddajo na bližnji pošti.

Opomnimo, da velja tudi za naš list pravilo: da se list plačuje naprej. — Blagovolite tedaj, cenjeni naročniki, to vpoštevati, saj vsak vé, da se list brez točnega plačevanja naročnine nikakor ne more vzdržavati.

Upravništvo Dol. Novic.

Gospodarstvo.

Manj živine — manj gnoja — manj pridelka!

Lansko štetje živine je dognalo, da je bilo konci leta 1910 skoraj po vseh avstrijskih deželah manj živine, kakor pred desetimi leti. Tudi pri nas na Kranjskem se je število živine skrčilo. Na Kranjskem n. pr. so l. 1900 našli 253.839 glav goveje živine, leta 1910 pa samo 226.977 glav, torej manj za 26.862 glav ali v odstotkih za 10,6%. Če tudi te številke niso povsem pribite, vendar nam kažejo, da se je tudi pri nas število živine skrčilo. Vzroki za to so iskati v slabih letinah in v pomanjkanju krme.

Škoda, ki nastaja vsled nazadovanja števila pri goveji živini, je velika. Ta škoda se pa ne pozna samo pri manjših dohodkih, ki jih imamo pri naši živinoreji, ampak pozna se tudi pri vsem drugem našem gospodarstvu, zlasti pri naših poljskih pridelkih, in to hočemo danes naglašati! Če manjka živine, manjka namreč tudi gnoja, in če manjka gnoja, trpi rodovitost zemlje in z njo vred vsi naši pridelki. In tako se tudi godi!

Pešanje živinoreje po njenem številu se kaže tudi na slabših pridelkih! O tem ne more biti nobenega dvoma.

Sem in tja si razlagajo padanje pri številu živine tudi s tem, da se redi za to lepša, bolj velika in sploh bolj žlahtna živina, da je toraj znižanje števila v zvezi z boljšo rejo. To pa ne velja, ker to bi ne bil noben pravi napredek v naši živinoreji oziroma v našem gospodarstvu. Število živine, ki ga potrebuje naša kmetija, ne sme padati! Če hočemo, da bo naša kmetija napredovala, potem

je treba, da se število živine ohrani in da se pri tem številu živinav svoji vrednosti izboljša, ne pa da se izboljša na škodo števila! Komur je pa mogoče, da pridela kaj več krme, ta naj pa živino izboljša in pomnoži! To bo napredek, ki ga bo poznati pri vsem našem gospodarstvu! Krčiti števila pa ne smemo na noben način, razen začasno, če smo vsled težkih uim v to prisiljeni.

Vsako znižanje števila ima skrajno neugodne posledice, ki se poznajo pri vseh pridelkih in pri vsem našem gospodarstvu.

Časi, ko je bilo treba živino rediti poglavitno zaradi gnoja, so sicer minuli. Danes zahtevamo od živine, da nam reje poplača z užitkom, delom in mesom, ali vzlic temu ostaja pridobivanje potrebnega hlevskega gnoja še zmeraj in čim dalje bolj važno za pridobivanje potrebnih pridelkov in za zboljšanje zemljine rodovitosti.

Zato je pa vsako krčenje pri številu živine velika škoda za naše gospodarstvo!

—r—

Gnojite nemški detelji z umetnimi gnojili!

Najvažnejša krmska rastlina za naše kraje je nemška detelja. Ne le da je trpežna in da daje bogate košnje, vse bolj kakor naši travniki, ona ima tudi to dobro lastnost, da sušo bolj prestaja kakor vse druge detelje. O tem smo vsi prepričani in zato tudi nemško deteljo povsod radi sejemo, kjerkoli so tla za njo pripravna. Ni je hvaležnejše detelje kakor je ta! Ona je vredna, da skušamo pri njej v prvi vrsti izboljšati dosedanje pridelke. Pri njej je mogoče povzdigniti po eni strani še njeno trpežnost, po drugi pa tudi njene košnje.

Največ bomo dosegli pri nemški detelji z dobrim in pravilnim gnojenjem. Če pomislimo, da nam daje ta detelja po 4 bogate košnje na leto in da nam v teh košnjah vzame mnogo redilne moči iz zemlje, potem je nekaj čisto umljivega, da moramo to deteljo dobro gnojiti, da vse to v zemlji nadomestimo, kar je detelja ven pobrala.

Če hočemo pomagati detelji do večje trpežnosti in do bogatejših košenj posebno od tretjega leta naprej, potem je potrebno, da ji gnojimo vsako leto, in ne s hlevskim gnojem ampak z umetnimi gnojili.

Hlevski gnoj ni prikladen za poznejše gnojenje pri nemški detelji, ker se po takem gnojenju rada prikaže trava in različen plevel (zajka, regrat itd.), ki izpodrivata deteljo. Hlevski gnoj, ki nam ostaja za nemško deteljo, obrnimo raje za travnike, namesto tega pa trosimo po deteljišču umetna gnojila. Nemška detelja rabi pred vsem fosforovo kislino in kalij in to ji damo v Tomasovi žlindri in v kalijevi soli. Jesen je najboljši čas za tako gnojenje. Pred zimo naj se potrosi deteljišče in sicer na oralu s 300 kg Tomasove žlindre in 100 kg kalijeve soli. Ta gnoj bo veliko več in bolje zalegel pri nemški detelji kakor

pa hlevski gnoj, ki ima preveč takih snovi v sebi, ki pridejo le travi na dobro.

Zato pa gnojimo nemški detelji le z umetnimi gnojili. Seje naj se v dobro gnojno zemljo (leto prej gnojeno), pozneje naj se pa trosijo po deteljišču le umetna gnojila. Hlevski gnoj naj se vozi pa namesto na nemško deteljo na travnike, ker bo v resnici — zlasti pa po naših krajih — veliko več zalegel.

—r—

Novomeščani!

Radosti polna je sveta noč. Angeljci pojô, lučce na nebu migljajo, otrok, ki je prvič prišel k polnočnici, gleda ves v čudu Detece v jaslicah in deviško Mater, a tudi starček se pomladi in prečudna čustva mu polnijo srce. Globoko skloni glavo in zopet in zopet sluša veselo oznanilo, da je rojen Kristus Zveličar sveta . . .

Leto za leto obhajamo blaženi dan rojstva Kristusovega, a ne obhajamo ga, da bi se veselili brezdelnega miru, obhajamo ga, da iz njega zajemamo novih moči, novih sil, novega poguma, novega veselega upanja. Rojstvo Kristusovo je bilo začetek tistega žrtevpolnega življenja, ki se ni strašilo ne dela, ne truda, ne preganjanja in ponižanja, marveč je vztrajalo, vztrajalo tudi tedaj, ko je je pokrtil s smrtnimi mrakovi veliki petek. A Kristus je vstal, vstati mora ž njim iznova vsak čas, vsak narod.

Zato vas v dneh, ko obhajamo spomin največje skrivnosti božje ljubezni, kličemo na tabor!

Človeštvo v dobi najrazličnejših iznajdb in izumov se ne more veseliti svojega napredka, ako mu je razum otrovan z verskim dvomom, ako mu je srce omrzelo do najvišjih blagrov, ako propadajo celi slojevi, ako v javnosti večne pravice in ljubezen nimajo veljave. Zato pa ljudstva povzdigujejo svoje poglede k luči resnice in pravice, ki jim sije iz neminljivih božanstvenih nauk katoliške vere.

Novomeščani! V velikem, važnem času živimo. Napočila je doba, ki hoče iz razvalin sezidati novo stavbo prave omike, sloveče na večnih in edino rešilnih krščanskih načelih pravičnosti in ljubezni.

Po vsej Sloveniji združene so čete boriteljev za pravo omiko, učenjak in duhovnik, kmet in delavec, trgovec in obrtnik skupno in uspešno v lepi slogi delujejo za ljudstvo v duhu krščanskih načel. Tudi mi Novomeščani ne smemo zaostati!

Na praznik sv. Štefana vršil se bo ob 7. uri zvečer v gostilniških prostorih g. Ign. Košaka (pri Brunnerju) ustanovni občni zbor novega društva „Meščanska zveza“. Kličemo vas Novomeščani, v svesti si vaše velike ljubezni do našega slovenskega naroda in do našega mesta, na ta zbor, v to društvo. Naj bi bila „Meščanska zveza“ tabor, v katerem bi se našli vsi v bratski ljubezni in slogi, in ta ustanovni občni zbor početek nove dobe, ko bi padlo vse, kar nas razdvaja, ko bi vsi izpovedali eno vero, vero v prerojenje Novega mesta v moči krščanskih idej.

Pripravljavni odbor.

Graški listi o belokranjski železnici . . .

(V odgovor.)

Mogoče se čitatelji Dol. Novic še spominjajo članka o nemških spačenih napisih postaj in opomina na belokranjske občine, naj pazijo na to, da se imena belokranjskih postaj imenujejo samo slovensko in se ne spačijo v nemške doslej neznane skovanke. Na občnem zboru „Slovenske Straže“ je nek poslanec opozoril zborovalce na ta moj dopis, imel je dobro voljo, ki se je pokazala tudi v resoluciji, a ta se je menda pozabila in cela stvar je zaspala. Tudi županstva, na katera se je apeliralo, niso storila doslej nič. Tako dobimo lahko nekega lepega dne železnico z imenitnimi napisi: Metlika — ki se sicer imenuje „nemško“ Mötting, bodo najbrže Nemci v svojem pangermanskem fanatizmu, češ, da diši Mötting premalo nemško, prekrstili v „Besenstiel“, Suhor v „Magerkeitsdorf“, ker bodo ti „kunštni“ imenotvorci sklepali, da prihaja ime Suhor od suh, kakor so mislili, da prihaja Rožni dol iz nemškega Rosental, v resnici pa iz rog = Horn, množina rožje. Ti ljudje bi se naj raje brigali za svoj nemški: „Graz“ in naredili iz njega kak „Burgchendorf“ ali pa „Schlößchenstadt“, no ja kar jim pač bolj ugaja. Potem pa naj tudi prenaledijo Semmering, ki tako blaženo po smrekah diši, v „Fichtenhain“ ali Rekawinkel v „Flußwinkel“ in Schökl v „Falkenberg“.

In naša poštena slovenska imena naj že enkrat ta „Kulturvolk“ pri miru pustí. Na ta način lahko dobimo taka postajna imena, da bodo ljudje mislili, da stanujejo tu Abderiti.

Ta moj članek je prav v srce zadel več graških listov, katerih namen je širiti med Slovenci rajhofske germanizatorične in protestantske ideje. Ti ljudje, katerih glavni smoter je zidanje nemškega mostu do Adrije, so takoj uvideli, da je nova železnica za njih zavratne namene kakor nalašč. Dobro so vedli, da se naše miroljubno ljudstvo, ki ni povsod na tako visoki stopnji narodne prebujenosti, takim navideznim malenkostim gotovo ne bo ustavljalo. Stvar na noben način ni malenkostna, ampak naravnost velikanske važnosti; če pomislimo, da bo tekla nova železnica v bližini nemških Kočevarjev, ki se vedno bolj širijo proti Beli Krajini. „Südmarka“ jim pomaga ne samo pri nakupovanju slovenskih zemljišč, ampak jim daje tudi denarne podpore, nemški Schulverein pa že skrbi za to, da se slovenska deca v njegovih šolah ponemčuje. Kako velike važnosti za Nemce je Kočevje, nam kaže dejstvo, da se skušajo Kočevjarji na vse strani razširiti, kar se jim posebno v Beli Krajini večkrat prav dobro posreči. Za nas Dolenjce ni nemške nevarnosti od severa, ampak od juga, od Kočevja, ki je prvi in glavni steber nemškega mosta do Adrije, katerega hočejo dozidati iz Kočevja nazaj proti severu čez Dolenjsko na Štajersko.

Ti graški listi, ki so uvideli veliko važnost mojega članka, so kar besneli, ko so videli, da so njih nameni razkriti. Očitati so mi tudi, da ne poznam krajevnih imen, češ, da prihaja slovenski Rožni dol iz nemškega Rosental. „Slovenski Branik“, ki je tudi uvidel važnost mojega članka, je tem veleučeni besedotvorcem razjasnil, da v Rožni dolini ne cvetejo rože.

Opozarjamo torej še enkrat vse občine ob novi železnici, naj si ne pustijo nadeti nemških skovank, temveč naj nemudoma uvedejo akcijo za edino pravilne samoslovenske napise s pomočjo svojih poslancev in naj se obrnejo na pristojno mesto pri deželnem odboru in pri ministerstvu.

E. S.

Politični pregled.

Državni zbor se je pečal posebno z začasnim proračunom. Razne stranke so povdarjale svoje zahteve. Dr. Šusteršič je predlagal le 4 mesečni proračun, a sprejet je bil za 6 mesecev. — O laški fakulteti je govoril dr. Šusteršič izborni ter zahteval za Slovence pred vsem ljudske šole v Trstu. — Svobodomiselnici so pokazali svoje rožičke. Poslanec Malik je predlagal, naj vlada predloži postavo o sklepanju zakonov. Želi, da bi smeli ločeni sklepati nov zakon. S tem bi bila pokopana nerazdružljivost katoliškega zakona. Za zdaj je bil predlog odklonjen s 198 glasovi zoper 177. Iz tega vsak spozna, kam bi prijadrali, če bi liberalci imeli večino. Kako kratkovidni so tisti katoličani, ki glasujejo za liberalce. Za Malikov predlog je glasoval tudi ljubljanski poslanec dr. Ravnihar. — Ker je poslanec Malik v svojem govoru grdo napadal kat. cerkev in duhovščino, je naš poslanec prof. Jarc krepko zavrnil predrzneža. — Naši poslanci Jarc, dr. Šusteršič, Hladnik, Jaklič i. dr. so vložili predlog, naj se dolenjska železnica podržavi, in sicer naj vlada vse ukrene, da bodo dolenjske železnice že podržavljene, ko se otvori belokranjska železnica. — Sprejet je predlog o izboljšanju plač državnih uslužbencev, delavcev in pogodbenih nastavljenecv. Sprejetih je bilo več manjših predlog, na kar se je zbornica odgodila do konca februarja, ker mej tem zborujejo deželni zbori.

Delegacije imajo rešiti začasni proračun. Predsednik je izvoljen poslanec Dobernig. V bosanski odsek je prišel poslanec Spinčič, za načelnika vojaškega odseka je določen dr. Korošec.

Občinski svet ljubljanski je izvolil dne 18. decembra županom dr. Tavčarja. Dr. Detela je dobil 12 glasov.

Na Hrvatskem so se od 15. do 18. decembra vršile saborske volitve. Vladni pritisek je bil grozen. Ban Tomašič je poklical 60 kompanij vojakov radi reda — v resnici za omejevanje volivne svobode. Opozicijski kandidati niso smeli imeti volivnih shodov, bili so pod policijskim nadzorstvom, nekatere so zaprli . . . a vkljub vsem nasilnostim ban ni dobil večine. Iz volivnih izidov se vidi, da je narod v svoji večini zoper mažarsko nadoblast. Stranka prava, podobna naši S. L. S. ima 27 mandatov, koalicija (razne struje bolj liberalnih Hrvatov in Srbov) šteje 24 mandatov, vladni mažaroni imajo 21, seljačka stranka 8, razni nasprotni 4 mandate. Poraz banov zahteva tudi njegov odstop, ako bo opozicija previdno postopala. — Uprav med volitvami je umrl dosedanji voditelj pravašev dr. Josip Frank, naslednik Starčevičev.

V bosanskem zboru sta dva mohamedanska poslanca očitala skupnemu finančnemu ministru podkupljenje; bila sta izključena iz zbornice, a se nista hotela pokoriti.

V tripolitanski zadevi hočejo baje velevlasti posredovati, da se čem prej sklene mir med Italijani in Turki. Italija bi plačala Turkom večjo odškodnino.

Perzija je odklonila ruski ultimatus, da bi se rešila stvar mirnim potom. Rusi prodirajo proti Teheranu. Turška vlada je pa ponudila Perzom pomoč 40.000 vojakov.

Zabavi in pouku.

Tihotapci.

Povest. — Spisal Ognjeslav.

(Dalje.)

Omamljen, tava Anton po mokri travi za Peharčkom, in ko je solnce že visoko stalo na nebu, se s težko glavo prebudi.

S prvega ne ve, kje da je, a počasi mu pride spomin, in s spominom podvojen kes, obup in jeza na svoje „dobre“ prijatelje.

Sam seboj govoreč, ni opazil, da v drugem kotu na pol propale kože žarijo nanj Peharčkove oči.

„Toraj, moj poslednji up sem uničil nocoj. Nado, zadnjo nado v boljšo bodočnost, sklep k poštenemu življenju, obljubo Bogu in nesrečni Katarini, vse, vse sem zapravil. Sramujem se v dno duše samega sebe, nič mi ne preostane drugega kot — —. Ah ljubo dete, ljuba žena, kako sem nesrečen! — Zapravil sem težko prislužno doto svoje žene, katero si je pridobila s pridnim delom, pridnih rok. Zgubil zaslužek, zgubil dobro ime. Ah, kam sem zabredel. O ta prokleta pijača, ta nesrečna igra, ti hinavski prijatelji, da bi vas vse skupaj —!“

Zamolκλο zaplače, bije se s pestjo po čelu in vije obupno roke.

„V mesto ne morem, domov k ženi ne grem za celi svet, in kaj naj počnem. O, jaz ničvredni nesrečnik!“

„Anton, Anton!“ zakliče Peharček. Umiri se, pa poslušaj!“

„Ti tukaj! Zaupije Anton ves divji. Skoči po konci, in se hoče zagnati na Peharčka.

Ta pa sedi mirno se smehljaje in se ne gane.

„Kaj noriš, ali si še pijan?“

„Sedi pa poslušaj!“

„Tebe nikoli več, ti si moj zapeljivec, moj hudobni duh, moja nesreča! Zadavim te in storim dobro delo. Koliko mož si že zapeljal k ponočevanju, igri in zapravljanju. Ti si osat naše vasi, če bi tebe le nikoli videl ne bil. Bog ve odkod si se priklatil, satan peklenski! Završniku so prodali, Hribar je moral v Ameriko, Jurjevec se klati po svetu, pa koliko je še prikritega, in vsega si ti kriv, ti zapeljivi —!“

„Znaš, pa znaš. Kedo bi bil to mislil, gotovo si se naučil od Katarine.“

„Sedaj je pa dovolj! Zdrobim ti kosti in te zmečkam kot črva, če še enkrat spregovoriš o moji nesrečni ženi. O ti zlodej peklenski, o —“

Nagloma stopi Lužar v kočo.

„Kaj pa je takšen sodni dan tukaj! Anton vpije, da sem ga čul na polje. Tiho! Mirujta, imamo več pametnejšega govoriti, kot prepirati se za stvari, ki se ne dajo popraviti.“

„Anton sedi! Tu imam pri sebi kosilo, skupaj bomo použili, pa se pomenili za prihodnost.“

„Veš Anton, prijatelji smo, tebi hočem svetovati, in če si pameten, si v nekaj letih premožen gospodar, da ti ne bo treba kot pomočnik služiti oholemu Podlipniku.“

(Dalje sledi.)

Tri snežinke v sv. noči.

Božična legenda.

Bilo je o božiču. Leden mraz je vladal in sneg je padal v gostih kosmih. Tedaj pošlje Bog na zemljo tri angelje v podobi snežink. Nepoznani naj bi videli, kako svetkujejo ljudje največji praznik božje in človeške ljubezni. Ob nebeških vratih so se ločili ter leteli, gnani od vetra, v razne kraje.

Največja snežinka prileti na širok okenski zidec imenitne palače, odkoder je videla skozi svetle šipe v razsvetljeno dvorano. Blesteči lestenci so razlivali čarobno luč, da je vse lesketalo v bajnem žaru, v žaru, ki je daleč presegal mnogobrojne svečke na tam razstavljenih zelenih jelkah. Snežinka pa gleda

vendar osupnena s skritimi angeljskimi očmi navzdoli, kajti tu ne skačejo žvrgoleči otroci radostno okrog božičnega drevesca, presrečna mati ne zre z žarečimi očmi na živahno krdelce — le nališpana družba šeta hladnosrečno med razsvetljenimi jelkami. Nekateri se dolgočasijo, drugi zabavajo — a na globlji pomen ne misli nihče razun uboge snežinke, ki je vsa iznenadena po obnašanju takih ljudi. Z zdihljajem: „Tu se ne obhaja praznik, kakor sem si jaz predstavljala“ — se na rahlo razkroji in odleti nevidno kot angelj k nebeškim višavam, da tam naznani vladarju veseljstva, kaj je videla pri svojem kratkem zemeljskem poletu.

Druga snežinka je padla na okno samotne borštnarjeve hiše v sredi gozda. Začudeno gleda skozi osnažene šipe v prijazno sobo. Marljiva logarica je okna ozaljšala s ličnimi preprogami in vso sobo počedila, da je videti prav ljubka. V sredi sobe se vzdiguje bogato ozaljšana jelka, ki je še pred kratkim gospodovala med gozdnimi drevesi. Z nje visé pisani sladkorčki, rudeča jabolka, pozlačeni orehi, srebrni jelkini storži in kot najlepši kinč plava voščen angelček s svetlimi peruti vrh drevesa. Logar, ki se je danes prej kot navadno vrnil iz gozda, da bi s svojimi dragimi praznoval mili praznik, ravnokar zažiga mnogobarvene svečice. Vsa ginjena zre mala snežinka v prijazno sobo in nališkava odmevom ginljivega korala, ki prihaja iz čistih otročjih grl. Vrata se odpró in mati vstopi s svojimi otroci. Vsi opanjeni po lepoti božičnega drevesca in po mnogih ob njem ležečih darilih obstojé otroci na pragu. A tu se razvije veselje in vsako hiti k sebi namenjenim darovom. Deklice sežejo po punčkah, dečki po puškah in bobenčkih, in oče in mati morata na vse strani občudovati prelepa darila. Dih družinske sreče in božične radosti veje po vsem ljubkem stanovanju. — Snežinka bi se bila rada še dalj časa radovala nad to bogoljubno družino, toda veter jo je potegnil z zida, jo razkrojil, da se je kot angelj vzdignila ter povedala svojim tovarišem, kako sv. noč je ravnokar občudovala.

Drugačno osodo pa je imela tretja snežinka. Veter jo je zanesel v sredi pokopališča na grob nežnega deteta. Na gomili kleči v kljub snegu in mrazu jokajoča mati; hrepenenje po otroku jo je prignalo k počivališču njenega jedinega še-le pred kratkim umrlega ljubljence. Majhino božično drevesce je mati postavila na gomilo. Bolestno-sočutno opazuje snežinka žalujočo mater, čije črna obleka se tako razloči od snežne belote, kakor njena tiha žalost od radosti sv. dne. Rada bi jej snežinka vlila tolažbo; a s čem jej naj pomaga, ko je zgubila svojo jedino življensko radost?

Tu kane gorka solza iz materinega očesa na malo snežinko, ki se stopi. V hipu pa stoji, po materini ljubezni z božjo močjo poživljen, angelj ob njeni strani in pokliče svoje nebeške tovariše. Globok spanec se loti uboge žene, ki meni v sanjah, da jo tri svetle prikazni neso čez oblake, in ki se stoprav prebudi v onem krajestvu, kjer ni več nobene bolesti, nobene ločitve, nobene tuge, in kjer se zdaj, zedinjena s svojim otrokom, raduje v večnosrečnem življenju.

Po nemščini A. Podgorjanski.

Dopisi.

Z Dunaja. — Belokranjska železnica. — V državnem železniškem svetu je 9. decembra izjavil železniški minister, da bo dela za izdelavo železniške proge Novo Mesto-Karlovce še ta mesec oddal, tako da se bo delo spomladi v celem obsegu začelo. Izjavil je tudi, da bo šla nadaljnja zveza te proge po Liki in da za trdno upa, da bo ogrska vlada svojo dogovorjeno dolžnost resno izvršila. Ker pa ogrska vlada doslej tega po navadi ni delala, niso zborovalci tem zatrdilom veliko verjeli in so v veliki večini pritrdili predlogom, stavljenim od dalmatinskih delegatov (Ilič, Borelli, Gjivrič in Medović), da se naša vlada z vso energijo za to zavzame, da se dalmatinske železnice izdelajo in spravijo v zvezo z avstrijskimi in bosanskimi železniškimi progami. Če so bili delegatje neverni Tomaži, ni čuda, da se lahko dvomi o takih obljubah. Smo pač na slovanskem jugu.

Šmarjeta. — Predrzna tatvina. — V Šmarjeti je prišel 4. t. m. nekako tričetrt na 12 dopoldne neznan človek v župnišče ter vprašal, če je gospod župnik doma. Na odgovor gospodove sestre, da je menda zgoraj, gre po stopnicah v prvo nadstropje. Res je bil g. župnik v svojem stanovanju, toda pritepenec se ni pri gospodu nič oglasil, ampak je moško, glasno šel naravnost v posojilniško sobo. Tam je predrzno hodil, ropotal. G. župnik je slišal šum, toda meneč, da je g. kaplan prišel delat v posojilnico, ali da postrežnica kaj pospravlja, lepo mirno nadalje izvršuje svoje uradno pisanje. Pred obedom g. župnik vpraša g. kaplana,

če je bil v pisarni? Na odgovor „ne“, vpraša postrežnico. Ko še ta pove, da ni bila gori, se mu čudno zdi, kaj pomeni „fika“ na hodniku, pa palica na stopnicah. Kakor je priletel, skoči g. župnik nekam vznemirjen v dotično sobo. Kaj najde? Omara, kjer sta visela dva talarja, ena dobra zimska suknja, ena nova salonska suknja, dobri zimski škornji, je bila prazna! — Predrzní tat je vse zbasal v vrečo, srečal z vrečo na rami v veži sestro župnikovo, se začudil, da je že poldan — je namreč ravno zazvonilo — pa jo je odkuril. — Ko g. župnik tatvino zazna, smo precej razposlali ljudi na vse strani — seveda naznanili takoj tudi orožnikom v Škocjan. Po otrocih, ki so šli ravno v šolo, se je izvedelo, da jo maha v smeri proti Mokronogu . . . Kmalu so mu bili za petami, četudi je znal delati čudne ovinke. Zasedovali so ga ljudje vsi v ognju, dokler ni prišla in ga sledila tudi žandarmerija. Ko zapazi, da gre zares, začne bežati — orožnik za njim. Orožnik vpije ljudem, naj ga primejo. Pa na grožnjo, da bo mrtev, če ga kdo prime, so se ljudje bali. Pri mlinu pod Brinjevcem v škocjanski fari se je skorajžil vrli fant Juvanciča Jurija, ubogal klic orožnikov, skočil za njim, ga pograbil za rokav! Res se je tat strgal — kos obleke je ostal v fantovi roki — pa omahnil je na tla. Fant skoči na njega z ukazom, naj kar miruje! Prileti oče, prisopiha orožnik in prišel je tiček pravici v roke. Na naznanje, da pojde v Mokronog, rekel je, da peš ne bo hodil, pa ga le niso ubogali — moral je marširati po lakenški dolini pred možem postave! Izgovarjal se je, da je vse to kupil za 6 kron, češ, da se mu je zdelo vredno. Doma je ta predrzní človek, orjak po postavi, iz fare Raka in sliši na ime Enčimer. Bil je že kaznovan radi umora. Bog nas varuj v prihodnje takih prikazni, takih potepuhov!

Iz Šent Jerneja. Z veseljem smo čitali v časnikih, da se bo oddala zgradba železnice iz Rudolfovega na Belokrajino in Karlovec še konec tega meseca; in nadaše se v januarju prihodnjega leta. To je gotovo vse ljudi v tistih krajih razveselilo, koder bo ta železnica tekla. (Glej poročilo z Dunaja.) Tudi mi željno pričakujemo transverzalko, ki bi od Brežic čez Kostanjevico, Šent Jernej imela vezati Rudolfovo. Pa ker so tako čudne razmere, katere je finančni minister Zaleski v državnem zboru na Dunaju povedal, da ima država toliko dolga, se ni nadejati kmalo izvršitve te tudi potrebne železnice. Morda bodo vojaški obziri povzročili to progo, česar bi se pri nas zelo veselili, ko bi bili bolj zvezani s svetom. — Tudi naš kraj napreduje v duhu novega časa. To spričuje naša hranilnica in posojilnica. Ljudski denar naj daje ljudstvu zopet obresti v dobri izobrazbi. Tej prosveti je hranilnica sezidala lep dom z napisom: „Društvena Dvorana“. Ta dom je zares lep in primeren, spredaj sta dve sobi za izobraževalna društva, za dečke ena soba, druga za deklice. — Od teh se v sredi pride v dvorano, ki je do 20 metrov dolga, ima prostoren oder, več izhodov in je jako okusno slihan. Obiskalo nas je več gospodov, ki so opazovali i drugod take prestore, pa tako praktični niso našli. Vsi so se laskavo izrazili o zasnovatelju. Tu je torej dom za narodno izobrazbo: predavanja, igre, zabave . . . Izvolili so novega župana g. Ivana Repsel iz Šent Jakoba. A glej! vse to nekaterim ni bilo všeč. Duška so si dali v posebno junaških dejanjih, ki spričujejo o „finem okusu in novodobnem impresionizmu“. S posebno barvo so spredaj naslikali mavrico. Prizanesli niso tudi stari šoli na trgu, kjer je občinski urad, kakor bi bil on kaj zakrivil. — Naše izobraževalno društvo je kupilo še takrat, ko je bil tukaj č. g. kaplan Leopold Kolbezen, in predsednik č. g. Janez Saje, nadučitelj v pok., 9 tamburic, s katerimi so fantje pod vodstvom g. organista Čadeža igrali narodne komade. Sedaj pa, ko smo še bolj napredovali, se snuje godba na pihala. V to svrhu se pobira za nakup godbenega orodja za 25 oseb. Dobili smo že 14 godal, v kratkem dobimo še druge. Sedajni č. g. predsednik izobr. društva Anton Lesjak je sam daroval 500 K, gg. kaplana pa 50 K; drugo bodo nabrali udje in farani. Sama godala utegnejo stati nad 1290 K. Ko bodo godbeniki izučeni, Vas bomo obvestili, da jih pridete poslušat. — Tamburice so pa zdaj prevzela dekleta, da se izvežbajo v tej jugoslovanski glasbi.

Metlika. Kakor po drugih občinah, izvršila se je tudi tukaj volitev občinskega odbora. S. L. S. je posegla letos prvič v borbo in sicer z dokaj upanjem na ugodni uspeh. A liberalna stranka, ko je videla, da je nje gospostvo v resni nevarnosti, je napela vse moči, da bi se še vzdržala na krmilu. Poštena agitacija je sama po sebi umevna, a kar so počenjali liberalci, presega vse meje. Liberalci so v neotesanosti dosegli vrhunec, pred volitvijo in po volitvi so kazali svojo naprednost v podivjanosti. Ubogi ljudje, ki padejo v njihove kremplje! Pri volitvi se je sam g. komisar iz Črnomlja lahko prepirčal, kakšna je ta inteligenca. Se vé, da se

bo ta poskrila, in njene grehe bo podivjana tolpa nosila. So-mišljeniki S. L. S. si skoro življenja niso svesti. Ali kaj pome-nijo strelí v hišo kmetijskega društva; kaj oznanjujejo pobite šipe? Liberalne pomaranče so priletele celó v okno sodnega pred-stojnika, ki se volitve niti ni udeležil. — Iz vse okolice so bili klicani orožniki, da varujejo mirne meščane, katerim so se pri takih dogodkih še bolj odprle oči. Za zdaj je še zmagalo nasilstvo. V I. razr. je dobila S. L. S. 38, liberalna 65 glasov, v II. 118 naši in 139 nasprotni, v III. naši 184, nasprotni 287. Kaj pa, če se še ta liberalna zmaga podere? — Čudno je, da nekdaš po-nosni meščani metliški ne spoznajo, da bodo po tej poti zlezli pod vlaško komando. Takó oslepi liberalizem.

Št. Janž na Dolenjskem. Od 15. do 18. decembra so se vršile duhovne vaje. Na povabilo našega, za vse dobro vnetega g. župnika sta prišla prevzvišeni gospod knezoškof in škofijski vodnik Marijinih družb g. Kalan. Ljudstva je bilo vsaki dan napolnjena cerkev, posebno v nedeljo. Govori so bili temeljiti. Verniki so hvaležni domačemu g. župniku, ki so se potrudili za te vaje; hvaležni so pa tem bolj še prevzvišenemu knezoškofu in g. Kalanu, ko sta se trudila za nas. Bog Vam stotero povrni! Ob tej priliki so prvič nastopili „Orli“ in korakali k zorni sveti maši in popoldne k večernicam. 17 Orlov je bilo v kroju. Lepo število v tako kratkem času. Vseh Orlov je nad 30.

Ljubljana. Zveza Orlov izkazuje za leto 1911 po natančni statistiki 150 odsekov in sicer v Ljubljani in okolici 19, na Gorenjskem 30, na Notranjskem 19, na Dolenjskem 28, na Vipavskem 7, torej na Kranjskem 103; na Štajerskem 18, na Goriškem 27, na Koroškem 2. Mladeničev, telovadcev in netelovadcev, je v Zvezi Orlov organiziranih 3750, telovadcev je med temi 2518, uniform je 2245, na „Mladost“ je naročenih fantov 1402, predavanj so imeli Orli 982, podpornih članov pa šteje Orel 1734. Ker je 11 odsekov šele v zadnjem času ustanovljenih, ko je bila ta statistika že izdelana, se lahko približno zračuna, da je danes v Orlu 4000 članov, 2700 telovadcev in 2400 uniform. V primeri z lanskim (1910) letom so najbolj poskočila predavanja (321 več), članov je v primeri z lanskim letom 334 več, telovadcev 168, uniform 523. Jako veliko odsekov izkazuje Dolenjska, namreč 28 z 869 člani; Gorenjska ima 30 odsekov s 755 člani, Notranjska 19 odsekov s 535 člani, Ljubljana in okolica 19 odsekov s 630 člani, Vipavska 7 odsekov s 86 člani; zelo napreduje Orel na Štajerskem, ki ima že 18 odsekov s 343 člani, Goriška, ki izkazuje 27 odsekov s 532 člani, Koroška ima 2 odseka. — To so lepe številke, ki dokazujejo vesel napredek krščanske fantovske organizacije na Slovenskem.

Domače in ptuje novice.

Duhovske vesti. Soupravitelj za župnijo Polom (Ebenthal) je imenovan č. g. Anton Kreiner, župnik v Starem Logu. Kaplan č. g. Ivan Šesek je s Trebelnega prestavljen na Jesenice, č. g. Josip Klopčič od Sv. Križa pri Kostanjevici na Trebelno. V Celovcu je umrl stolni prošt dr. Müller, rodом Slovenec iz Roža, ki je zvesto podpiral slovenske težnje.

Prememba posesti. Z novim letom prevzame kavarno na velikem trgu vpok. policijski oficijal gosp. Schweiger v svojo last in oskrbo.

Ljudsko šolstvo. Na zasebni dekliški ljudski šoli v Novem mestu je imenovana izprašana učiteljica gđ. Zofija Kerin. — Suplentinja v Vel. Laščah gđ. Terezija Podboj je postala prov. učiteljica v Loškem potoku. — Mesto g. nadučitelja Henrika Lobe, ki je na dopustu, je imenovan izpr. učitelj g. Franc Samec iz Leskovic za trirazrednico na Krki. — V Čadrezu se ustanovi paralelka I. razr. ljudske šole v Št. Jerneju.

Umrl je na Brezjah tudi dolenjskim romarjem znani gostilničar Anton Gabrijelčič, predsednik Orlovega odseka in odbornik izobraževalnega društva. N. p. v m.!

Uradniško konsumno društvo v Ljubljani je imelo izredni občni zbor dne 16. dec., na katerem se je konstatiralo neugodno društveno stanje in potreba likvidacije. To bo uplivalo neugodno tudi na tukajšnjo podružnico.

V ljubljanski bolnici je umrl g. I. Šeleker, trgovec v Šmartnem pri Litiji. N. p. v m.!

Iz Prečine se poroča uradnemu listu, da so našli, ko so prišli glasove štet, sobo in posodo razpečateno in listine poškodovane. Jasnost v tej zadevi bo prinesla še le pričeta preiskava.

Iz Toplic se poroča, da je ondi zmagala pri občinskih volitvah S. L. S. Nr. II. novega kalibra. Pričakujemo pojasnila.

Volitve v trgovsko-obrtno zbornico so razpisane. Od 21. dec. do 3. jan. 1912 so razporejeni volilni imeniki pri c. kr. davkarjih. Doba mandata je potekla tudi za g. Urb. Horvata, ki je edini izmed izstopivših Dolenjec. Rojaki potrudite se, da izvolite vsaj tega zastopnika.

O cesarjevem zdravju so listi pretirano pisali. Zdravnik je cesarju le odsvetoval, naj ne gre čez praznike k svoji hčeri v Wallsee.

Prijateljem glasbe. Dne 1. januarja 1912, to je na novega leta dan ima v gostilni pri Ig. Košaku (prej Brunner) mestne in meščanske garde orkester ob 7. uri zvečer glavno skušnjo. K tej skušnji vabljeni so vsi prijatelji glasbe.

Študijsko potovanje. Dolenjski rojak iz Št. Ruprta inženir Pavlin potuje po naročilu avstrijske vlade po Ameriki, da proučuje velike zgradbe pristanišč, kanalov, pomorskih stavb itd. Bil je v New Yorku, ob velikih jezerih, pri Niagara slapovih in se je podal k Panama-prekopu. Uslužben pa je pri pomorskem uradu v Trstu.

Pozor! Vsakdo naj pri nakupovanju blaga za obleke, ako hoče imeti dobro in trpežno blago, zahteva v vsaki trgovini blago z napisom „Zvezdna tkanina“ in z znamko „Zlate repate zvezde“. To blago je najtrpežnejše za moške in ženske obleke, kakor tudi za perilo in se prodaja v korist obmejnem Slovencem. Trgovci, ako se hočete prikupiti svojim odjemalcem, naročajte to izorno blago pri podjetju Zvezdnih tkanin Hermes, Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 5, nasproti glavne pošte.

Novoletne razglednice, ki jih je založila Slovenska Straža v Ljubljani, so resnično umetniške. V ospodju je vitez v zlatem oklepu, na iskrem konju, vihteč visoko nad glavo meč in ogenj, pod njim pa leži v snežni odeji slovenska vas, doline in polja, a v ozadju štrleče planine. Izza gora pa sega ogromna grabežljiva roka, hoteč jemati slovensko rodno zemljo, kos za kosom, leto za letom. Vse spi, nikdo ne opazi nevarnosti, a angeljski vitez — simbol Slovenske Straže zbudi vse, glas buditelja se razlega po gorah in dolinah, ter pripravlja Slovence k odporu. — Zavedni Slovenci, segajte pridno po teh razglednicah, da odvrnemo nevarnost, ki nam preti vsem, ako se je ne ubranimo.

Razglas. Opazilo se je, da izdirajo posamezniki na železniški črti, ki pelje iz Rudolfovega do Metlike, namenoma ali vsled malomarnosti v to postavljene kolčke ter odstranjujejo siceršnja znamenja, postavljena od c. kr. oddelka za trasiranje železniške proge. C. kr. okrajno glavarstvo prepoveduje na podlagi § 7 cesarske naredbe z dne 20. aprila 1854, drž. zak. št. 96 vsako tako izdiranje ali poškodovanje kolcev in odstranjevanje drugih znamenj ob nameravani progi belokranjske železnice. Tudi pri obdelovanju zemlje (oranju, košnji,) je paziti, da se ne greši z malomarnostjo proti tej prepovedi. Prestopki zoper to prepoved kaznovali bi se z globo do 200 K odnosno z zaporom do 14 dni.

C. kr. okrajno glavarstvo Rudolfovo.

Še je čas, da se vsak preskrbi z Družinsko Pratico za prihodnje leto. Dobi se za znesek 24 vinarjev v vsaki trgovini v mestu ali na deželi. Naročila po več izvodov se pošiljajo lahko tudi naravnost založništvu v Ljubljano, Katoliška tiskarna, ki dovoli tudi primeren popust. Segajte po tej naši pratiki, dokler je še kaj zaloge! Naj je ne pogreša nobena naša hiša!

Leon Tolstoj. Dne 21. novembra lanskega leta je umrl Leon Tolstoj, znan ruski pisatelj, ki je dolgo blodil po francoskem uzorcu. Iskal je v svojih spisih sreče, pa je ni našel, ker je bil zapustil pravo pot do sreče in hotel uvesti novo vero brez Boga. Zato ga je pravoslavna cerkev izključila iz cerkvenega občestva. Prav natančno je označen Tolstoj v koledarju družbe sv. Mohorja za leto 1912 na strani 29. s temi-le besedami: „Tolstoj ne veruje ne v Boga, ne v večnost. Zveličanje išče na svetu, tukaj naj se gradi večni Jeruzalem! V čudeže in prerokovanja, ki jih nabhajamo v svetih pismih, ne veruje. Da pa se ustvari raj na svetu, ni treba ne cerkve, ne duhovnikov, ni treba pridig, ne postav. Tako vero je ustanavljal Tolstoj.“ Tolstoj je trdil, da ljudstvo ne potrebuje sodnih dvorov, ne vojaštva in ne države. Ako bi bil Tolstoj le nekoliko pogledal v zgodovino narodov, bi se bil navzel zdravih načel in modrega pojmovanja, česar pa pogrešamo v njegovih spisih. Tolstojevi spisi so zelo pogubno uplivali na razumništvo ter je v verskem in nravnem oziru celo pokvarili. Nastala je bila revolucija celo pri vojaštvu. Najbolj pa so njegovi spisi pokvarili vseučilišne slušatelje. Letos je bilo iz ruskih vseučilišč izključenih 3000 slušateljev in 1200 slušateljic. Celo ruske mornarske vojake so Tolstojevi spisi tako pokvarjali, da je ruski mornarski minister Gregorovič 24. oktobra 1911 ukazal, da se odstranijo vsa dela Tolstega iz vseh knjižnic na ladjah, ker kvarijo častnike in moštvo. V nravnem oziru najgrši spis Tolstojev je „Kreuzer-Sonate“, ki je poln nenravne gnjilobe in pohotnih iz-

bruhov. Koder bodo romali Tolstojevi spisi, bojo vse pokvarili kakor so Rusijo napravili nesrečno. Duh brezboštva in brezverstva ter duh nenravnosti še ni nikdar osrečil ljudi.

Pozor na vžigalice! Prebrisani agentje so v zadnjem času začeli usiljevati in razširjati po Slovenskem vžigalice z napisom „Liepa naša domovina“. Napis ima prozorni namen, spraviti slovensko občinstvo v zmoto, kakor da bi bile te vžigalice kako narodno blago. V resnici pa izdaja te vžigalice tuje podjetje, ki hoče pod narodno firmo izkoriščati slovensko narodno zavednost za svoj lastni dobiček. Opozarjamo torej vse občinstvo, zlasti pa vse trgovce, da prodajajo in zahtevajo vžigalice v korist obmejnem Slovencem, ki so pristne le, ako imajo ta napis. Po nekaterih trgovinah se vžigalice „Slovenske Straže“ nalašč prikri-vajo. Naši somišljeniki in somišljenice, zahtevajte jih povsod in kupujte pri onih trgovcih, ki Vam s temi vžigalicami postrežejo. Z malo vztrajnostjo bodele v vsakem kraju dobili takega trgovca. Trgovce pa v njih lastnem interesu opozarjamo, naj svojim trgovskim pomočnikom naroče, da pri prodaji naših vžigalic ne delajo sitnosti in da si oni trgovci, pri katerih naše stranke kupujejo, a vžigalic „V korist obmejnem Slovencem“ še nimajo, te vžigalice takoj naroče. Naročila sprejema C. Menardi v Ljubljani. Vsak naš somišljenik in vsaka naša somišljenica, ki to bere, naj to pove bližnjemu trgovcu!

„Vaterland“, edini nemški dnevnik dunajski, ki je bil vedno pravičen naproti Slovencem, preneha koncem tega leta. Na njegovo mesto same sebi priporočajo nemški krščansko-socijalni dnevniki, ki so proti Slovanstvu in zlasti nasproti Slovencem čisto še bolj „štramtajč“, kakor ostali nemški listi. Mi priporočamo nemški dnevnik „Union“, ki izhaja v Pragi, Jungmanova ulica 21, in ki krepko zastopa koristi avstrijskih Slovanov. O Slovencih je vedno dobro poučen, marljiv tolmač njih težej. Prinaša tudi prevode jugoslovanskih in slovenskih del, in ravnokar ima v dovršenem prevodu pripravljenega plemiča, ki je hotel ustanoviti jugoslovansko kraljestvo, nekaj predhodnik novodobnega trijalizma!

Gospodarske drobtine.

— **Perutninarska razstava v Ljubljani.** V zgodnji spomladi priredimo perutninarsko razstavo v Ljubljani. Letošnjo jesen smo bili vsled nezadostnih prigrasil primorani razstavo odpovedati in preložiti na ugodnejšo spomlad. Vnovič pozivljamo vse naše perutninarje in gospodinje in jih prosimo, da se vdeležijo v obilnem številu te razstave, da pokažejo, kaj ima naša dežela in kaj še potrebuje, da stopimo tudi v tej panogi v vrsto drugih naprednejših dežel. Perutninarstvo je v narodnem gospodarstvu silno važna in tehtna stran našega kmetijstva. Avstrija izvažala za 85 milijonov na leto, samo jajec za 40 milijonov. Lahko bo pa še več, ako storimo tudi na tem polju korak naprej. Hočemo biti Slovenci na Kranjskem zadnji? Pogledajte naše sosedo na Štajerskem, pogledajte mnogoštevilna društva po naših deželah! Komur je količkaj mari napredek našega perutninarstva, naj se nam pridruži in naj se vdeležijo razstave. Za prevažanje perutnine preskrbimo znižane cene po železnici in tudi sicer ne bo posebnih stroškov za razstavljanje. Lepe in dobre živali se bodo tudi premovale. Kurnik je vsak dober, ker bo zadruga nabavila posebne kurnike za razstavo. Vse pošiljatve bo nasloviti na: Perutninarska razstava v Ljubljani. Natančne programe objavi odbor v časopisih. Podpirajte nas, da priredimo nekaj dobrega in potrebnega tudi v korist našega perutninarstva.

Odbor perutninarske zadruge v Ljubljani.

— **Kletarski tečaj v Metliki.** Kmetijska šola na Grmu priredi v ponedeljek dne 22. in torek dne 23. januarja dvodnevni kletarski tečaj. Predavalo se bo o sestavi vina in njenem uplivu na dobroto vina. O umnem kletarjenju, pretakanju, čiščenju in filtriranju vina. O ravnanju z vinsko posodo. O boleznih vina in zdravljenju pokvarjenega vina. Pouk bode teoretičen kakor tudi v zvezi s praktičnimi vajami v kleti. Kdor se želi tečaja udeležiti, naj se priglasi po dopisnici do 10. januarja pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu (pošta Kandija). Pristop k praktičnim demonstracijam se bo dovolil le omejenemu številu udeležencev.

— **Kmetijski tečaji na Dolenjskem.** Meseca januarja priredi deželni odbor več kmetijskih tečajev tudi po Dolenjskem in sicer dne 6. in 7. januarja v Suhorju in v Radovici, dne 14. in 15. januarja v Tržišču in dne 21. in 22. januarja na Raki in v Studencu. Ti tečaji trajajo po dva dni. Učna tvarina bo obsegala: gnojenje, pridelovanje krme, živinorejo, sad-

jarstvo in vinarstvo, razentega pa tudi kmetijsko združništvo. Vabimo naše gospodarje in gospodinje, da se teh tečajev po imenovanih krajih udeležujejo v velikem številu, ne samo ob nedeljah ampak tudi ob ponedeljkih. Sedaj po zimi se dobi že toliko časa, da se lahko tudi v ponedeljek za nekaj časa odtrgamo od domačega dela.

— **Sladkornata močna krmila**, ki se primešavajo drugi krmu, je začela c. kr. kmetijska družba prodajati in sicer v celih vrečah po 50 kg. Cena jim je po 19 do 21 K za 100 kg. Ta močna krmila se dobe posebej za konje, govejo živino in prasiče. Pokladajo se v malih množinah kot priboljšek k drugi krmu in sicer pri goveji živini po 1 do 3 kg in pri prasičih po $\frac{1}{2}$ do $1\frac{1}{2}$ kg. Sladkorna močna krmila obstojé iz meláse, sladkega gostega soka, ki odpada v sladkornih tovarnah in iz raznih tropin, zlasti pivovarskih.

— **Živinorejski tečaj za kmečke posestnike in njih sinove.** Deželni odbor kranjski priredi od 15. januarja do 15. aprila 1912 na mlekarški šoli na Vrhniki tečaj za kmečke posestnike in njihove sinove v svrhu izobrazbe za prvo pomoč pri poškodbah in za pomočnike pri porodu goveje živine. Sprejemajo se samostojni kmečki posestniki in njih sinovi, ki so prekoračili vsaj 20. leto. Prednost imajo oni, ki so obiskovali deželno kmetijsko šolo na Grmu, kak mlekarški ali pa živinorejski tečaj. Hrano bo preskrbovala gospodinjka šola na Vrhniki za znesek 1 K od dneva in osebe. Sprejme se k večjem 10 učencev, katerim bo deželni odbor za oskrbo dajal mesečno po 15 K. Učenci bodo stanovali v mlekarški šoli, v kolikor je tam prostora na razpolago. Prošnje je vlagati na deželni odbor v Ljubljani do najkasneje 31. dec. 1911.

— **Ustanovo letnih 600 K za slušatelje visoke šole za živinozdravništvo na Dunaju** ima c. kr. kmetijska družba od c. kr. kmetijskega ministrstva za enega dijaka s Kranjskega na tej visoki šoli. Ta ustanova bo koncem tekočega zimskega semestra 1911/12 prosta in jo tedaj družba odda pričénši s poletnim semestrom. Prosilci, ki so že vpisani kot revni slušatelji na visoki šoli za živinozdravništvo na Dunaju, ki so rojeni Kranjci in se zavežejo službovati kot živinozdravniki na Kranjskem, naj svoje prošnje vložijo do 15. januarja 1912 pri glavnem odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske.

— **Brezdávčni sladkor za spomladno pitanje čebel.** — Čebelarstva podružnica na Grmu naznanja svojim članom, da se bo dobil tudi letos brezdávčni sladkor za pitanje čebel. Kdor želi tak sladkor naročiti, naj se obrne do tajnika čebelarstva podružnice g. A. Lapajnet. Naročeno množino je treba zaarati, sladkor sam pa pri razdelitvi plačati.

Raznoterosti.

* **Slovstveno.** Nedavno je izšla v tiskarni sv. Cirila v Mariboru knjiga, katero je priredil c. in kr. vojaški kurat Valentin Rozman, glaseča se „Krščanski vojak“ v pouk slovenskim mladeničem, ki so poklicani v vojaško službo. Knjiga je potrjena od mariborskega škofištva in od apostolskega vojaškega vikarijata na Dunaju. Vsebinska: Vojaški poklic, Prisega, Pomen zastave, Ljubezen do domovine, Svetost kraljeve krone, Pokorščina, Izpolnjevanje dolžnosti, Tovarštvo, Bratovsko opominjanje, Vera, Molitev, Pijančevanje, Pohotnosti, Samomor. — Knjiga je zelo poljubna in res lepo spisana. Želeti bi bilo, da bi se ona mej našimi slovenskimi vojaki razširila. Tudi ljudstvu — posebno novincem — bila bi zelo koristna. Stane s poštnino vred le 90 h in obsega 119 strani. Mladeniči segajte pridno po njej!

* **Glasba.** Znani glasbenik č. p. Hugolin Sattner je dovršil oratorij „Assumpta“. Po svetopisemskem tekstu se opeva v treh delih smrt, vnebovzetje in kronanje B. M. D. To je dozdej prvi Marijin oratorij in sicer s slovenskim besedilom. Bog daj, da bi kmalo slišali izvajati ta glasbeni biser, ki bo širil slavo slovenskega imena.

Listnica uredništva:

G. I. S. Toplice: Vaše izjave ne moremo objaviti, ker ste v zmoti. V resnici so se tudi dobri možje vsedli na limanice, ki jih je nastavljal prekanjeni liberalizem.

Listnica upravnistva:

Gospod Georg Pavic v Regensburgu: Denar prejeli. Hvala lepa! — Gospod stotnik D. v Celju: Zažetjenih listov žalibog nimamo več v zalogi.

Loterijske številke.

GRADEC,	9. decembra	79	10	7	86	70
TRST,	16. decembra	84	63	24	30	21

Dražbeni oklic.

E 819/11

14

Dne 28. grudna 1911 dopoldne ob 11. uri bo pri spodaj oznamljeni sodnji, v izbi št. 8, dražba zemljišč vl. št. 63, 64, 65 kat. občine Kandija, obstoječih iz hiše št. 17 z ledenico, iz hiše št. 38, iz vrtov, hoste, ki se bodo prodala parceloma v skupinah in le v slučaju, da ni takih kupcev, skupno.

Nepremičninam, ki so prodati na dražbi, je določena vrednost na 8807 K 80 v, 15.729 K 12 v in 2000 K.

Najmanjši ponudek znaša za vse skupaj 17.692 K; pod tem zneskom se ne prodaje.

Dražbene pogoje in listine, ki se tičejo nepremičnin (zemljiško-knjižni izpisek, hipotekarni izpisek, izpisek iz katastra, cenitvene zapisnike itd.) smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj oznamljeni sodnji, v izbi št. 5, med opravnimi urami.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem oddelek I.,

dne 24. novembra 1911.

239

Dražbeni oklic.

E 982/11

4

Dne 28. decembra 1911 dopoldne ob 10. uri bo pri spodaj oznamljeni sodnji, v izbi št. 8 v Novem mestu, dražba zemljišč vl. št. a) 22, b) 46, c) 47, d) 65 in 9610 kat. obč. Golobinjek:

a) Obstoječe iz hiše, gospodarskih poslopij, gozda, 2 vinogradov, 2 pašnikov, 2 sadnih vrtov, 2 travnikov in 2 njiv.

b) Obstoječe iz hiše, gospodarskih poslopij, pašnika, 2 sadnih vrtov in gozda.

c) Obstoječe iz pašnika in dveh njiv.

d) Obstoječe iz kleti, 4 travnikov, 2 pašnikov, gozda in nekaj rigolane vinograda.

e) Obstoječe iz ene njive s pritiklino vred, ki sestoji iz raznega gospodarskega orodja.

Nepremičninam, ki je prodati na dražbi, je določena vrednost ad a) s pritiklino vred 21 K 20 v, znesek 4659 K 32 v, ad b) 798 K 22 v, ad c) 1568 K 56 v, ad d) 1854 K 45 v, ad e) 32 K 75 v.

Najmanjši ponudek znaša ad a) 3107 K, ad b) 532 K, ad c) 1046 K, ad d) 1236 K, ad e) 22 K; pod tem zneskom se ne prodaje.

Dražbene pogoje, ki se s tem odobre in listine, ki se tičejo nepremičnin, cenitvene zapisnike itd., smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj oznamljeni sodnji v izbi št. 5 med opravnimi urami.

C. kr. okrajno sodišče Rudolfovo, oddelek II.,

dne 9. novembra 1911.

240

Stanovanje

se odda pri Božjem grobu v hiši g. Olivo-ta, obstoječe iz dveh sob in kuhinje — s 1. januarjem 1912. — Več se izve v upravnistvu Dol. Novic.

241

Grajsčina Rakovnik p. Št. Rupert na Dolenjskem

oddaja po nizki ceni

231

: več velikih in malih prešičev :
jorkširskega in dolgohega nemškega plemena.

Lahek zaslužek

za na dom, za fante in dekleta že od 14. leta naprej, kdor želi delati za mene predmete, pri katerih se lahko zaslužijo 20 do 40 vin. na uro in to brez posebne učenosti. Kdor želi pojasniti in vzorec od dela, naj pošlje 60 vin. v znamkah, katere se mu pa vrnejo, ako delo sprejme. — Izrezljarska trgovina, trg Lemberg, Šmarje pri Jelšah.

234-3-1

Posestvo na prodaj!

Posestvo, ki obstoji iz hiše z dvema sobama, dveh kleti, svinjaka, dveh njiv in enega dela hoste, je iz proste roke na prodaj. — Več se poizve pri lastniku

Matiju Brišar,

235-3-1

v Dolenji Stari vasi pri Št. Jerneju, Dolenjsko.

Hiša

pet minut od šole in cerkve, jako pripravna, z vrtom, sadnim drevjem, trtami in njivo, je zaradi selitve

232-0-1

jako po ceni na prodaj.

Več se izve pri Ivanu Kuntara v Šmihelu pri Rudolfovem. Raynotam so na prodaj tudi francoske plemenske kokoši.

Najbolje urejena knjigoveznica na Dolenjskem

za cerkvene, občinske in šolske urade ter za izobraž. in bralna društva, šolske knjižnice itd., ki daje pri večjih naročilih izdaten popust, je pri podružnici Katoliškega Tiskovnega društva

J. Krajec nasl., Novomesto.

Ivan Kuntara, : tapetnik in dekoratnik : v Šmihelu pri Rudolfovem

se priporoča slavnemu občinstvu in gg. graščakom okolice v izvršitev vsakovrstnega v stroko spadajočega dela in sobnega tapetovanja. — Za naročilo zadostuje dopisnica. — Ravnotam se prodaja nagrobna svetilnica.

15-23-23

Zopeko zidana hiša

216-3-3

v dva konca, z vrtom, zelnikom in vodnjakom, se prodaja v Podgori, fara Prečina pri Rudolfovem. Več se izve pri Ivani Terlep v Podgori.

Naznanilo.

Slavnemu p. n. občinstvu tu v mestu in okolici ujudno naznanjam, da imam v svoji delavnici najboljše delavske moči, vsled česar jamčim za elegantno, lepo in moderno izvršitev cenjenih naročil, kakor tudi zato, da se vsaka v moji delavnici narejena obleka lepo prilega. — V zalogi imam vedno storjene obleke razne vrste po najnižjih cenah ter tudi nepremočljive pelerine domačega izdelka, kakor tudi lepe suknje za ženinke po najnižji ceni.

Jakob Mikolič,

227-0-2

krojaški mojster v Rudolfovem.

Naznanilo.

Najljudneje naznanjam, da preselim s 1. januarjem 1912 : svojo delavnico pri Starem mostu : v lastno hišo na Florjanskem trgu ter se najljudneje priporočam slavnemu p. n. občinstvu nadalje za cenjena naročila vseh v mojo stroko spadajočih del.

Spoštovanjem

Jakob Preželj,

242-3-1

ključavničar in vodovodni inštalater.

Posestvo na prodaj!

V Regerči vasi poleg Šmihela pri Rudolfovem prodaja se posestvo, obstoječe z domačije, s sadnim vrtom in njive za dva mernika posetve poleg hiše, nadalje z lepe njive za 40 mernikov posetve, lepega travnika, na katerem se nakosi pet voz mrve in tri parcele mlade hoste. — Cena se izve pri Jožefu Brule v Regerči vasi št. 12 pri Rudolfovem.

233-2-1

Šmartinski mlin

s tremi tečaji in stopami, se da z novim letom z jako ugodnimi pogoji v najem. — Oženjeni mlinar ima prednost; ima veliko stanovanje in hleve za prašičorejo na razpolago. : : : : : Obrniti se je pisмено na:

Franceta Knaflič,

225-3-2

tovarna, Šmartno pri Litiji.

Razglas.

Z dnem 1. januarja 1912 so se določile uradne ure za stranke od 8. ure dopoldne do 2. ure popoldne.

Okrajna bolnišna blagajna v Rudolfovem,

dne 1. decembra 1911.

228-2-2

Načelnik: M. Petrič.

Drva s trdega lesa

na drobno sekana v butaricah, priporoča : **oskrbništvo Rupčvrh.** :

Cena na dom postavljenih drv pri odvetju celega voza po 32 h butarica. Posamezne butarice se dobe za isto ceno v graščinskem skladišču na kolodvoru v Rudolfovem. 189-0-7

Hiša z gospodarskim : : poslopjem in njivo

se odda v najem, deset minut od Novega mesta pri Rasenski cesti, pripravna je za vsako obrt, posebno za kantino, ker se zraven v kratkem gradi belokranjska železnica in kolodvor. Ako pa želi kdo kupiti, se tudi lahko takoj prodaja. — Več se izve v prodajalni g. C. Germa v Novem mestu.

Prostovoljna prodaja v Kandiji pri Rudolfovem

ležečih poslopij

ob državni cesti in tik reke Krke, kjer je bila svojčas pivovarna, torej pripravna za tovarno ali večje podjetje **se vrši dne 27. grudnia 1911**
ob 2. uri popoldne.

Prodati so tri hiše solidno zidane, katere obrestujejo po 5% nad 60.000 kron.

Opozori se, da se bo v tukajšni bližini v najkrajšem času gradila železniška proga proti Karlovcu, torej lepa prihodnost.

Nikar zamuditi priložnosti!

K mnogobrojni udeležbi vabi najljudnejše

Franjo Kovač,

lastnik posestva.

238

: Edino pristno : TROPINSKO ŽGANJE : : domače : :

236-3-1

prodaja se v trgovini „Pegan“ v Novem mestu.

Popolnoma varno naložen denar

Hranilnica in posojilnica za Randijo in okolico

reg. zadruga z neomejeno zavezo

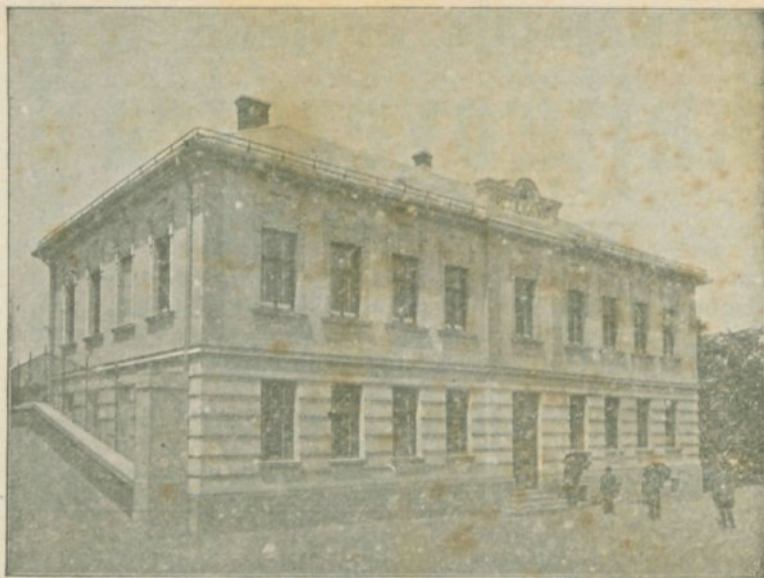
v lastnem domu v Kandiji

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

 $4^3 \begin{array}{|c|} \hline 0 \\ \hline 4 \\ \hline \end{array} \begin{array}{|c|} \hline 0 \\ \hline 0 \\ \hline \end{array}$ 26-0-20

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.

Za hranilne vloge kakor za vse posojilnične obveznosti — jamči poleg rezervnega zaklada in deležev čez 2200 združnikov z vsem svojim premoženjem. Iz tega se razvidi, da malokateri denarni zavod nudi tolike varnosti kakor kandijanska hranilnica.

Mrtvaške tapecirane krste (truge)

po 6 kron — pri Jern. Sitarju v Šmihelu. 197-24-5

INGER „66“

najnovejši in najboljši šivalni stroji 20. stoletja!

Dobe se le v naših prodajalnah ali od njih agentov.

SINGER Co., 181-7-7

delniška družba šivalnih strojev

Novomesto, Glavni trg št. 45.

Milijoni **Kašalj** hripavost, katar, zasli-
zdravijo ženje, dušljivi in oslov-
ski kašeli

s Kaiserjevimi prsnimi karamelami „s tremi smrekami“.

6050 notarsko poverjenih izpričeval od zdravnikov in pri-
- - - vatnih oseb dokazuje gotov uspeh. - - -

Bonbončki jako dobro prija in so ugodnega okusa.

Paket 20 in 40 vinarjev, ovojček 60 vinarjev, se dobiva pri lekarnarjih: 196-20-5

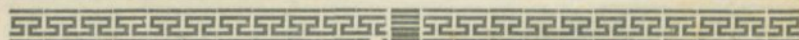
Karl Andrijanič in J. Bergmann v Rudolfovem.

Parna opekarna v Zalogu - Breitenau

naznanja, da je obče priljubljena, sedaj žgana

≡ zarezana ≡ in stavbena opeka

v veliki množini na razpolago in se zamore takoj
dobiti. Cena najnižja, kakovost izborna. Naročuje
se lahko po dopisnici. 148-0-11

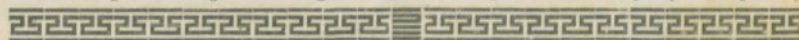

Hiša

220-4-3

se takoj odda v najem.

V hiši se je nahajala tudi več let trgovina z mešanim blagom ter leži ob cesti nove zgradbe Belokranjske železnice. Več se izve pri Juriju Koširju na Brodu pošta Kandija (Dolemsko.)

Bukova drva

223-3-2

iz Hmelniških gozdov od Koprivea in drug, se dobivajo pri
Ivanu Košaku v Novem mestu.

STENSKI KOLEDAR za leto 1912

je izšel v lepi izpeljavi v tiskarni **J. Krajec nasl. v Novem mestu.**

: : Cena 40 vinarjev, s poštnino 10 vinarjev več. : :

: : Za Ljubljano in okolico ima zalogo „Prodajalna : :

: : Katol. tiskovnega društva (Ničman) v Ljubljani“ : :

